

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
ข้อมูล ณ วันที่ ๖ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายเจริญ ฐานะ
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๒๙๔ หมู่ ๑ ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
โทรศัพท์ ๐๘๘ - ๒๔๒๔๒๗๒
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๔
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖
สถานบันการศึกษา โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม
คณะ/สาขาวิชา มัธยมศึกษาตอนปลาย
๖. อาชีพปัจจุบัน

- ☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก มันสำปะหลัง

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงที่ ๑ แปลงเรียนรู้เกษตรศาสตร์ ๕๐	ระบบน้ำหยดและแบบไม่มีระบบน้ำหยด
แปลงที่ ๒ แปลงเรียนรู้ระยะของ ๕	ระบบน้ำหยดและแบบไม่มีระบบน้ำหยด
แปลงที่ ๓ แปลงเรียนรู้ระยะของ ๗๒	ระบบน้ำหยดและแบบไม่มีระบบน้ำหยด
แปลงที่ ๔ แปลงเรียนรู้อิทธิ ๑	ระบบน้ำหยดและแบบไม่มีระบบน้ำหยด

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ ฐานเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การเพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดขอนขาว

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

๓. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑๐ หลักสูตร ประกอบด้วย

๓.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรที่ ๑ เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง

องค์ความรู้ในการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพของนายเจริญ ฐานะ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีกระบวนการบริหารจัดการ ดังนี้

๑. ระยะเตรียมพันธุ์ (กันยายน-ตุลาคม)

- ตรวจสอบแปลงท่อนพันธุ์ที่ดี ไม่มีการทำลายจากเปลี่ยนแปลงสีชมพู
- อายุท่อนพันธุ์ ๘-๑๒ เดือน

๒. ระยะเตรียมดิน (กันยายน)

- ไถตะ พร้อมกับหว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสด ปอเทือง
- ไถแปร ไถกลบพืชปุ๋ยสด หว่านปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ
- ยกแปลง พร้อมปลูก

๓. ระยะปลูก (กันยายน-ตุลาคม)

- ยกแปลงปลูก นำท่อนพันธุ์แช่สารสารป้องกันเชื้อแบคทีเรีย
- วางระบบทั้งหมด

๔. ระยะแตกพุ่มเจริญเติบโต (พฤศจิกายน-ธันวาคม)

- กำจัดวัชพืช
- ใส่ปุ๋ยเร่งการเจริญเติบโต
- ฉีดพ่นปุ๋ยน้ำทางใบ

๕. ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต (สิงหาคม-กันยายน)

- อายุครบ ๘-๑๒ เดือน แรงงานคน ตัดต้น มัดเป็นมัดละ ๒๐-๓๐ ลำ
- ใช้เครื่องจักร ขุดขึ้น แรงงานคน ตัดเหง้า
- รถบรรทุกส่งขายลานรับซื้อ

ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี

๑. ผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่สูงขึ้น
๒. คุณภาพหัวสดมันสำปะหลังดีขึ้น
๓. เปอร์เซ็นต์ แป้งมันสำปะหลังสูงขึ้น
๔. ลดต้นทุนการผลิตน้อยกว่าที่เคยทำมา

การทำน้ำหมักขี้หมู

ขี้หมูแห้ง ๑ กิโลกรัม โดยใช้ขี้หมูแห้งใส่ถุงตาข่ายแช่น้ำ ๑๐ ลิตรทิ้งไว้ ๑ คืน ครบกำหนดยกถุงขี้หมูออก อัตราการใช้น้ำ ๒๐ ลิตร ผสมน้ำหมัก ๕๐๐ มิลลิลิตร ฉีดพ่นทางใบมันสำปะหลังเดือนละ ๒ ครั้ง ช่วยให้ผลผลิตมันสำปะหลังหัวใหญ่ดก น้ำหนักดี เศษกากขี้หมูใช้ใส่ต้นไม้เป็นประโยชน์ต่อไปได้

ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง

๑. ค่าไถ ๓ ครั้งๆ ละ ๓๐๐ บาท	๙๐๐ บาท
๒. ค่าปลูก	๓๐๐ บาท
๓. ค่ากำจัดวัชพืช	๓๐๐ บาท
๔. ค่าปุ๋ยรองพื้นยกทรง ไร่ละ ๑ กระสอบ	๑๐๐ บาท
๕. ค่าปุ๋ย๑๕-๗-๑๘ ครั้งกระสอบ ใส่อายุ ๓-๔ เดือน	๔๐๐ บาท
๖. ค่าปุ๋ย๑๕-๗-๑๘ ครั้งกระสอบ ใส่อายุ ๖ เดือน	๔๐๐ บาท
๗. น้ำหมักมูลขี้หมู เดือนละ ๒ ครั้ง	๓๕๐ บาท

รวมต้นทุนการผลิต ๒,๗๕๐ บาท

รายได้

ผลผลิตเฉลี่ย ๗ ตัน/ไร่(สูงสุด ๑๐ ตัน/ไร่) ราคาขายเฉลี่ย ๒.๖ – ๒.๘ บาท(สูงสุด ๓.๒ บาท ต่ำสุด ๑.๒ บาท) รายได้จากการขายมันสำปะหลัง ๑๙๖,๐๐๐ บาท/ปี

หลักสูตรที่ ๒ การเพาะเห็ดนางฟ้าเห็ดขอนขาว

องค์ความรู้ในการเพาะเห็ดนางฟ้าเห็ดขอนขาว นายจรัญ ฐานะ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีกระบวนการบริหารจัดการ ดังนี้

ส่วนประกอบ (เห็ด ๑๕,๐๐๐ ก้อน) ต้นทุนการผลิต

๑. ขี้เลื่อย ๒๕,๐๐๐ บาท	
๒. โดโลไมท์ ๔ กระสอบๆละ ๑๕๐ บาท	๖๐๐ บาท
๓. ยิปซัม ๘ กระสอบๆละ ๑๕๐ บาท	๑,๒๐๐ บาท
๔. ดีเกลือ ๒ กระสอบๆละ ๒๕๐ บาท	๕๐๐ บาท
๕. รำอ่อน ๑๒ กระสอบๆละ ๒๕๐ บาท	๓,๐๐๐ บาท
๖. แปะข้าวเหนียว ๑๐ ถุงๆละ ๔๐ บาท	๔๐๐ บาท
๗. น้ำตาล ๑๐ ถุงๆละ ๓๕ บาท	๓๕๐ บาท
๘. แอลกอฮอล์ ๒ขวดๆละ ๙๐ บาท	๑๘๐ บาท
๙. หัวเชื้อ	๔,๗๑๙ บาท

๑๐. หนึ่งยาง ๓ ถุงๆละ ๙๐ บาท	๒๗๐ บาท
๑๑. สำลี	๘๐ บาท
๑๒. ถุงขนาด ๓๐*๑๐ซม. ๗๕ กิโลๆ	๖,๗๕๐ บาท
๑๓. จุก ๑๕ ถุงๆละ ๑๕๐ บาท	๒,๒๕๐ บาท
๑๔. ค่าแรง	๑๕,๐๐๐ บาท

รวมต้นทุนการผลิต ๖๐,๒๙๙ บาท

การเปิดดอกในโรงเรือน

พอบ่มเชื้อครบ ๓๕-๔๕ วัน แล้วนำก้อนเชื้อไปวางเรียงไว้ในแผงโรงเรือนที่เตรียมไว้ ใช้เชฟวิน ๘๕ ผสมน้ำรดหรือฉีดเพื่อใส่ก้อนเชื้อให้ชื้นทั่วทั้งไว้ ๒ วัน หลังจากพ่นยาเรียบร้อยแล้ว วันต่อมาเข้าไปแกะกระดาษ ดึงสำลีออก แล้วใช้ทางซอ้นเช็ดด้วยแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อ แล้วเขี่ยเมล็ดข้าวฟ่างภายในปากถุงออกทุกถุง ให้เสร็จภายใน ๑-๒ วัน เสร็จแล้วทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ภายในโรงเรือน จากนั้นรดน้ำให้ชุ่ม ๑ วัน วันต่อมาถอดบล็อกออกแล้วดึงหน้าถุงพลาสติกให้เหยียดตรง แล้วใช้มีดโกนกรีดปากถุงด้านล่าง โดยการกรีดเข้าหาตัวเอง รดน้ำวันละ ๓ ครั้ง คือ เช้า เย็น แล้วสังเกตว่าถุงใดมีดอกเห็ดออกดอกเป็นตุ่มงอกออกมาให้ใช้มีดโกนกรีดบริเวณไหล่ถุง โดยรอบออก ถ้าก้อนไหนยังไม่ออกดอกอย่ากรีดปล่อยไปเรื่อย ๆ โดยรดน้ำวันละ ๓ เวลา และก้อนใดออกดอกเต็มที่แล้วใช้มีดคม ๆ ตัดส่งขายตลาดได้ อย่าพยายามดึงดอกเห็ดรุ่นแรกเพราะอาจทำให้หน้าก้อนเห็ดพังได้ ให้สังเกตถ้าโรงเรือนร้อนเกินไป ดอกเห็ดจะมีขายาวไม่มีดอกหมวกเลย ควรระบายอากาศให้บ้าง โดยเปิดจั่วด้านหน้าและด้านหลังของโรงเรือน วันละ ๒-๓ ชั่วโมง

ข้อควรระวัง

๑. การดูแลเรื่องการรดน้ำต้องให้สม่ำเสมอวันไหนฝนตกมากไม่ต้องรดน้ำมากเพียงผิวบาง ๆ ก็พอ
๒. ถ้าเห็ดขาดเหลืองเอาหญ้าคาคลุมบางส่วนให้ร้อน ๒-๓ วัน และลดการรดน้ำลงเหลือ ๒-๓ ครั้ง

ต่อวัน

๓. ถ้ามีแมลงรบกวน อย่าใช้ยาฆ่าแมลงฉีดพ่นดอกเห็ด ควรเก็บดอกเห็ดให้หมดเสียก่อนค่อยพ่น

ยาไล่แมลง

๔. ไม่จำเป็นอย่าให้บุคคลอื่นเข้าไปในโรงเรือนเห็ด อาจจะทำเชื้อโรคหรือแมลงเข้าสู่โรงเรือนเราได้
๕. มีปัญหาควรปรึกษาผู้รู้ทันที หรือศูนย์เชื้อเห็ดอีสานสาขาที่อยู่ใกล้บ้าน

การจำหน่าย

ราคาจำหน่ายก้อนละ ๘ บาท ลูกค้ามารับเอง ราคา ๑๐ บาท ราคาพร้อมรวมค่าขนส่ง
๓.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรที่ ๑ เกษตรทฤษฎีใหม่

หลักสูตรที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรที่ ๓ เกษตรผสมผสาน

๓.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรที่ ๑ การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล IFPP และแผนธุรกิจกลุ่ม

หลักสูตรที่ ๒ การบริหารจัดการกลุ่ม

หลักสูตรที่ ๓ การตลาด

หลักสูตรที่ ๔ การทำบัญชีครัวเรือน

หลักสูตรที่ ๕ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยใช้ APPLICATION FARMBOOK

๓.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภออุบลรัตน์ เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการผลิตมันสำปะหลังอยู่แล้ว จากปีที่ผ่านมาเกษตรกรได้ประสบปัญหาโรคใบด่างมันสำปะหลังทำให้ผลผลิตไม่ได้ตามมาตรฐานที่ต้องการ พื้นที่การระบาด ๘๐ % ของพื้นที่การปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดของอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภออุบลรัตน์ร่วมกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภออุบลรัตน์ จัดทำหลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง เปรียบเทียบพันธุ์ทนทานและพันธุ์ต้านโรคใบด่างมันสำปะหลัง จำนวน ๔ สายพันธุ์ ได้แก่ อิทธิ ๑ ระยอง ๗๒ ระยอง ๕ เกษตร ๕๐ และเปรียบเทียบการให้ผลผลิตด้วยใช้ระบบน้ำหยดและไม่ใช้ระบบน้ำหยด โดยมีการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ มาเรียนรู้มีแปลงเรียนรู้ให้กับผู้เข้าร่วมอบรมมาศึกษาและจะมีการจัดทำธนาคารท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่ทนทานและต้านทานใบด่างมันสำปะหลังให้กับเกษตรกรภายในพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อทดสอบความทนทานและความต้านใบด่างมันสำปะหลัง
๒. เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างการใช้เทคโนโลยีน้ำหยดและการไม่ใช้น้ำหยด

การอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วม

ศึกษาดูงานแปลงเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ร่วมขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

แบบฟอร์ม ข

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายรัฐ สุวานะ ลินคำหลัก ลำปะห้อย

จุดเด่น ๑. การลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ๒.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ย.๖๗	พ.ย.๖๗	ธ.ค.๖๗	ม.ค.๖๘	ก.พ.๖๘	มี.ค.๖๘	เม.ย.๖๘	พ.ค.๖๘	มิ.ย.๖๘	ก.ค.๖๘	ส.ค.๖๘	ก.ย.๖๘	
๑. การเตรียมการ																
๑.๑ ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ	๑	ครั้ง				๒๘										
๑.๒ วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก.	๑	ศูนย์						๓ ก.พ - ๓๐ มิ.ย.								
๑.๓ กำหนดแนวทางพัฒนา และแผนการดำเนินการ	๑	แผน			๓๕-๓๙ ธ.ค.											
๑.๔ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้	๓	หลักสูตร														
๒. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
๒.๑ การปรับปรุงฐานเรียนรู้	๑	ศูนย์	๓,๘๐๐													
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตมันสำ	๑	ฐาน						๓ ก.พ - ๓๐ มิ.ย.								
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การเพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดขอนขาว	๑	ฐาน						๓ ก.พ - ๓๐ มิ.ย.								
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีว	๑	ฐาน						๓ ก.พ - ๓๐ มิ.ย.								
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	๑	ฐาน						๓ ก.พ - ๓๐ มิ.ย.								
๒.๒ การปรับปรุงแปลงเรียนรู้เรื่องการลดต้นทุน	๑	แปลง						๓ ก.พ - ๓๐ มิ.ย. ๓ ก.พ - ๓๐ มิ.ย.								
๒.๓ การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.																
- ข้อมูลแผนที่, ข้อมูลวิชาการ, ข่าวสารการเกษตร	๓	เรื่อง						๓ ธ.ค.๖๕ - ๓๐ พ.ค.๖๖								
๒.๔ พัฒนาคู่มือเครือข่าย	๑	คู่มือ	-													
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย	๑	ครั้ง			๑-๓๐											
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย	๑	ครั้ง			๑-๓๑											
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ																
๒.๕ คณะกรรมการ ศพก.																
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ	๔/๓๐ ครั้ง/ราย		๔,๐๐๐			๒๘		๒๒				๒๗		๓๐		
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงผลงาน																
การถ่ายทอดเทคโนโลยี																
๓. การให้บริการของ ศพก.																
๓.๑ การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	๑๒	ครั้ง														
๓.๒ การให้บริการด้านการเกษตร	๑๒	ครั้ง														
- ดำเนินงานจัดงาน						๒๖										
- สรุปผล																
๓.๕ การแก้ปัญหาและรับเรื่องราวร้องเรียน	๑๒	ครั้ง														
๔. การอบรมเกษตรกร																
๔.๑ การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ของ ศพก. ตลอดจนดูภาคีติดตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร	๔/๓๐ ครั้ง/ราย		๗,๒๐๐			๒๓		๒๔			๒๕					
๔.๒ สรุปผลการอบรม															๓๕ ส.ค. - ๓๕ ก.ย. ๖๘	
๕. พัฒนาประธานศูนย์เครือข่ายของศพก.																
- พัฒนาประธานศูนย์เครือข่ายของศพก.	๑/๓๐ ครั้ง/ราย		๒,๐๐๐							๒๑						
๖. พัฒนาทีมงาน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก																
๗. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
๗.๑ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	๑๒	ครั้ง														
๗.๒ สรุปผลการดำเนินงาน	๑	ครั้ง														ส.ค. - ก.ย.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายจรัญ ฐานะ เกษตรกรต้นแบบอำเภออุบลรัตน์ ก่อนที่จะมาทำการเกษตรใช้ชีวิตในการทำงานที่ต่างประเทศมากกว่า ๑๐ ปี หลังจากกลับมาทำการเกษตรของบรรพบุรุษในพื้นที่ทั้งหมด ๒๔ ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ๒๐ ไร่ เริ่มต้นจากการปลูกข้าว มันสำปะหลัง และการเพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดขอนขาว ร่วมกับการเกษตรแบบผสมผสาน โดย ปี ๒๕๕๗ สำนักงานเกษตรอำเภออุบลรัตน์ได้จัดตั้งเป็น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภออุบลรัตน์ โดยเลือกมันสำปะหลังเป็นพืชหลัก เนื่องจากคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกมันสำปะหลังเพื่อที่จะเป็นจุดเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชน ซึ่งการถ่ายทอดความรู้ในสมัยก่อนถ่ายทอดจากประสบการณ์จริง หลังจากเป็นเกษตรกรต้นแบบเป็นศูนย์เรียนรู้หลักเริ่มมีการอบรมถ่ายทอดความรู้ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้จากหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะนายสรเสรีญ เสี่ยงใส นักวิชาการเกษตรชำนาญการเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่ให้คำแนะนำและ เทคนิคในการตัดท่อนพันธุ์ให้มีการตัดตรง เสียบปลูกแบบตั้งตรง และตัดตาออกจากท่อนพันธุ์ครึ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดแผล โดยบริเวณที่เป็นแผลจำทำให้เกิดราก ส่งผลให้เกิดหัวมันสำปะหลังที่ออกเยอะ และซ้อนทับกันเป็นชั้นๆคล้ายคอนโด จากการที่ไปอบรมและศึกษาดูงานและได้รับองค์ความรู้จากนักวิชาการทำให้นำมาฝึกปฏิบัติในพื้นที่และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อให้กับเกษตรกรที่มาศึกษาดูงานทั้งในและนอกพื้นที่ขยายต่อไปได้

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาที่พบ คือการทำการเกษตรแบบวิถีเดิมแต่พบโรคใบด่างมันสำปะหลังทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง ส่งผลต่อรายได้เกษตรกร ทางศูนย์เรียนรู้จึงหาวิธีร่วมกับหน่วยงานราชการหาพันธุ์ต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลังเปรียบเทียบว่าพันธุ์ไหนที่จะสามารถต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลังได้มากที่สุดและเปรียบเทียบผลผลิตด้วยนำเทคโนโลยีน้ำหยดเข้ามาเปรียบเทียบเป็นแปลงเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้ และท่อนพันธุ์ขยายให้ต่อกับสมาชิกและเกษตรกรภายในพื้นที่เป็นการแก้ไขปัญหาจากการพบโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำการเกษตรตามหลักวิชาการและนำเทคโนโลยีมาใช้

การคัดเลือกและการเก็บเกี่ยวท่อนพันธุ์

ส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ของมันสำปะหลัง คือ ส่วนของลำต้น การเก็บรักษาต้นพันธุ์มีระยะเวลาที่จำกัดเนื่องจากความสมบูรณ์ ความแข็งแรง และความงอกจะลดลงเรื่อยๆ

- ระยะเวลาที่เหมาะสมกับการเก็บเกี่ยวท่อนพันธุ์ที่ดีคือ อายุ ๑๐ – ๑๒ เดือน ควรเลือกจากแปลงขยายท่อนพันธุ์ที่แยกไว้ต่างหาก ปราศจากโรค
- ตัดต้นพันธุ์ที่ไม่ได้ขนาด เป็นโรค มีแมลงทำลายและพันธุ์อื่นที่ปนมาทิ้งก่อน
- เมื่อตัดท่อนพันธุ์แล้วควรนำไปปลูกภายใน ๑๕ - ๓๐ วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของท่อนพันธุ์ จึงไม่ควรตัดต้นพันธุ์มาเก็บไว้เพื่อรอจำหน่าย จ่าย แจก
- วิธีการเก็บรักษาต้นพันธุ์ที่ดีที่สุด คือ การทำแปลงขยายพันธุ์ไว้เฉพาะ ซึ่งจะเก็บเกี่ยวหลังจากเอาต้นพันธุ์ไปปลูกแล้ว หรือในปีถัดไป
- ในฤดูฝนสภาพอากาศมีความชื้นสูง สามารถเก็บรักษาต้นพันธุ์ได้ยาวนานกว่าในฤดูแล้ง ในฤดูฝนเก็บไว้ในสภาพกลางแจ้งหรือในร่มมีผลไม่แตกต่างกัน ในฤดูแล้งเก็บในที่ร่มจะเก็บไว้ได้นานกว่าเก็บในสภาพกลางแจ้ง

การเตรียมท่อนพันธุ์

- ให้เลือกท่อนพันธุ์ที่ตรงตามพันธุ์ หรือเลือกจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- ตัดท่อนพันธุ์ยาวประมาณ ๒๐-๒๕ เซนติเมตร (ปลูกฤดูฝน ๒๐ ซม. และฤดูแล้ง ๒๕ ซม.) มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ ตา ตัดท่อนพันธุ์โดยใช้เลื่อยหรือมีดคมๆ เพื่อไม่ให้ท่อนพันธุ์ชำเกินไป
- ใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาดปราศจากเปลือกแข็ง และโรคใบด่างมันสำปะหลัง

การแช่ท่อนพันธุ์

- ไทอะมีโทแชม ๒๕% WG อัตรา ๔ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพริด ๗๐% WG อัตรา ๔ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไดโนทีฟูแรน ๑๐% WG อัตรา ๔ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

วิธีการแช่ท่อนพันธุ์นํ้าสะอาด

๑. ผสมสารชนิดใดชนิดหนึ่งข้างต้น ตามอัตราที่กำหนด หลังแช่ไประยะหนึ่ง สารละลายที่ผสมไว้จะลดลงทำให้ไม่สะดวกในการแช่ ดังนั้นให้ผสมสารตามอัตราที่กำหนดเดิมลงไปให้ท่วมท่อนพันธุ์ระหว่างแช่

๒. แช่ท่อนพันธุ์นาน ๕ – ๑๐ นาที เพื่อให้ทำให้เพลี้ยแป้งที่ติดมากับท่อนพันธุ์ตาย และสารป้องกันกำจัดแมลงจะแทรกซึมในท่อนพันธุ์นํ้าสะอาดหลังจากงอกเป็นต้นแล้วสารป้องกันกำจัดแมลงจะสามารถป้องกันการเข้าทำลายของเพลี้ยแป้งได้ประมาณ ๑ เดือน

การปลูกริมนํ้าสะอาด

ฤดูปลูกริมนํ้าสะอาดเป็นพืชที่สามารถปลูกได้เกือบตลอดทั้งปี เพียงแต่ดินมีความชื้นพอในการงอก อาจแบ่งฤดูปลูกได้เป็น ๒ ฤดู คือ ต้นฝน (มีนาคม – พฤษภาคม) ปลายฝน (กันยายน – พฤศจิกายน) ช่วงที่ปลูกที่เหมาะสมคือเลือกวันปลูกเพื่อให้มันนํ้าสะอาดอายุ ๑ – ๕ เดือนอยู่ในสภาพที่ขาดนํ้าน้อยที่สุด การปลูกเพื่อการผลิตท่อนพันธุ์ควรปลูกต้นฤดูฝน ซึ่งมันนํ้าสะอาดมีการเจริญเติบโตดี ได้ปริมาณท่อนพันธุ์มาก ส่วนการผลิตหัวมันสดช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมขึ้นกับสภาพพื้นที่แหล่งปลูกริมนํ้าสะอาด โดยทั่วไปการปลูกปลายฝนจะให้ผลผลิตสูงกว่า ระยะการปลูก ๑๒๐ x ๘๐ เซนติเมตร

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

แนวทางการบริหารจัดการโรคใบด่างมันนํ้าสะอาดอย่างยั่งยืน

๑. หมั่นสำรวจแปลงปลูกริมนํ้าสะอาดอย่างสม่ำเสมอในแปลงปลูกของตนเอง
๒. กำจัดต้นเป็นโรค โดยการขุดหลุมฝังกลบ บดสับตากแดด ใส่ถุงดำตากแดด
๓. ลดการแพร่ระบาด โดยกำจัดแมลงหริขาวแมลงพาหะ
๔. ใช้ท่อนพันธุ์สะอาดและหนานโรค อิทธิ ๑ ๒ ๓ ระยะยง ๗๒ เกษตรศาสตร์ ๕๐

เพลี้ยแป้ง

การใช้ท่อนพันธุ์สะอาดหรือแช่ท่อนพันธุ์ก่อนปลูกสามารถควบคุมการระบาดของเพลี้ยแป้งในช่วง ๑ เดือนแรกได้ผลดี แต่ในช่วงเดือนต่อไปควรหมั่นตรวจแปลงสม่ำเสมอทุก ๒ สัปดาห์ หากพบการระบาดให้ปฏิบัติดังนี้

๑. มันสำปะหลังอายุ ๑-๘ เดือน หากพบกระบาดให้ตัดยอดที่มีเพลี้ยแป้งหรือถอนต้นที่พบเพลี้ยแป้งเกาะ อยู่ไปทำลายนอกแปลง แล้วนำแต่นเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูมาปล่อย

๒. มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน หากพบการระบาด ควรเร่งเก็บผลผลิต ตัดต้นทิ้งนำไปทำลาย และ ทำความสะอาดแปลง

๓. หลักเลี่ยงการพ่นสารฆ่าแมลง แล้วแมลงศัตรูธรรมชาติจะพบได้ตามธรรมชาติ รวมทั้งหันมาใช้ในการ ควบคุมโดยชีววิธี คือ ใช้แมลงห้ำและแมลงเบียนต่างๆ จะช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและเป็นการควบคุมศัตรูพืชที่ ยั่งยืน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง ด้วยระบบน้ำหยด มาใช้ในแปลงต้นแบบเปรียบเทียบผลผลิตมัน สำปะหลังจำนวน ๔ สายพันธุ์ (อิทธิ ๑, ระยอง ๕, ระยอง ๗๒, เกษตรศาสตร์ ๕๐) เปรียบเทียบแบบใช้น้ำหยดและไม่ ใช้น้ำหยดอย่างละ ๒ งาน พันธุ์ละ ๑ ไร่

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่าง ละเอียด)

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- การหาพันธุ์ต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลังมาปลูกในพื้นที่

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมา ปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการ เปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) มันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕ ไร่

๑.๒) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๔ ไร่

๑.๓) อ้อยโรงงาน พื้นที่ปลูกจำนวน ๔ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาดุก จำนวน ๗๐๐ ตัว

๒.๒) ปลากินพืช จำนวน ๑๐,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) การเพาะเห็ด จำนวน ๒ โรงเรือน

๔.๒) การปลูกผัก จำนวน

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้ามันสำปะหลัง มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑. ค่าไถ ๓ ครั้งๆ ละ ๓๐๐ บาท	๙๐๐ บาท
๒. ค่าท่อนพันธุ์	๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าปลูก	๓๐๐ บาท
๓. ค่ากำจัดวัชพืช	๓๐๐ บาท
๔. ค่าปุ๋ยรองพื้นยกร่อง ไร่ละ ๑ กระสอบ	๑๐๐ บาท
๕. ค่าปุ๋ย๑๕-๗-๑๘ ครั้งกระสอบ ใส่อายุ ๓-๔ เดือน	๔๐๐ บาท
๖. ค่าปุ๋ย๑๕-๗-๑๘ ครั้งกระสอบ ใส่อายุ ๖ เดือน	๔๐๐ บาท
๗. น้ำหมักมูลขี้หมู เดือนละ ๒ ครั้ง	๓๕๐ บาท

รวมต้นทุนการผลิต ๓,๗๕๐ บาท / ไร่

รายได้ ๑๐,๐๐๐ บาท / ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ เห็นนางฟ้า เห็นขอนแก่น

เฉลี่ยรายได้วันละ ๕๐๐บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....-.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มันสำปะหลัง ข้าว เห็ด ผัก

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

การดำรงชีวิตดีขึ้นหลังจากการทำการเกษตรแบบสมัยใหม่ และได้เอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาอบรมแนะนำให้กับเกษตรกรและคนในชุมชน จนเกิดรายได้มีผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมมากกว่าที่เคยทำมา

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ รัตน์ มีการดำเนินการสอดคล้องตามแนวคิด Circular Economy ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ซึ่งมีการจัดการวัสดุเหลือใช้ให้เหลือศูนย์ (zero waste) จากการผลิตมันสำปะหลัง ได้แก่ เหง้า ต้น และ ใบของมันสำปะหลังที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวลงไปในดิน เพื่อให้ธาตุอาหารที่มีอยู่ในเศษเหลือดังกล่าวกลับคืนสู่ดินจากการไถกลบ และเศษวัสดุส่วนที่เหลือจากการไถกลบ นำมาทำปุ๋ยหมักโดยใช้สาร พด. ๑ เป็นตัวเร่ง และนำกลับมาใช้ในแปลง ซึ่งจะทำให้ดินได้รับการปรับปรุง มีอินทรีย์วัตถุในดิน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้อีกด้วย

สูตรปุ๋ยหมักที่ใช้ ๑. เศษวัสดุเหลือใช้ ๑,๐๐๐ กิโลกรัม

๒. มูลสัตว์ ๒๐๐ กิโลกรัม

๓. ปุ๋ยยูเรีย	๒	กิโกรัม
๔. สารเร่งซูปเปอร์ พด.๑	๑	ซอง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ มีการดำเนินการที่สอดคล้องตามแนวคิด Green Economy ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน ได้แก่ มีการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (Integrated Pest Management หรือ IPM) เพื่อลดการใช้สารเคมี เพื่อความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ งด ละเว้นการใช้สารเคมี หากมีการใช้ก็ใช้เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ปลูกผักปลอดสารพิษ นอกจากจะเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย เป็นวัตถุดิบที่มั่นใจว่าไม่มีสารเคมีปนเปื้อนให้กับครอบครัวแล้ว ยังมีเพื่อเผยแพรให้กับคนในชุมชนเป็นการส่งต่อผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพให้กับผู้บริโภครอบๆพื้นที่อีกด้วย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ ได้รับรางวัลการประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๖ ระดับชมเชย เป็นรางวัลแห่งความภาคภูมิใจในการทุ่มเท ทั้งเสียสละ แรงกาย แรงใจ ที่จะพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่แท้จริง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นายจรัญ ฐานะ ประธาน ศพก. และสมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ ร่วมกับสมาชิกแปลงใหญ่มันสำปะหลังในพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ได้รับการถ่ายทอดความรู้โครงการการเพิ่มศักยภาพการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๔ จากศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น กรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้นำและเกษตรกรเข้าใจในการใช้พันธุ์การจัดการดินปุ๋ย การจัดการศัตรูพืชให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนการจัดการเรื่องการปลูก การดูแลรักษา เพื่อการผลิตมันสำปะหลังอย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ เป็นจุดถ่ายทอดความรู้โครงการต่างๆเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง ที่มีแปลงเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ เป็นจุดศูนย์กลางในอำเภอที่เกษตรกรมาพูดคุยแลกเปลี่ยน ปัญหาอุปสรรคที่พบในการทำการเกษตร อย่างเช่นที่ผ่านมาที่มีการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลังที่มีการระบาดทั่วทั้งพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ ศูนย์เรียนรู้ในฐานะที่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังเป็นหลักอยู่แล้ว จึงร่วมกับหน่วยงานราชการที่จะแก้ไขปัญหา ทดลองเปรียบเทียบ หาพันธุ์ที่ทนทาน และต้านทานใบด่างมันสำปะหลัง มาปลูกในพื้นที่เพื่อที่จะขยายท่อนพันธุ์ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ จัดอบรมและมีการศึกษาดูงาน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรได้ทั่วถึง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

นายศุภชัย สีหาสุข ศพก.เครือข่าย หมู่ที่ ๙ ตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ตำแหน่งรองประธานศพก.อำเภออุบลรัตน์และเป็นประธานแปลงใหญ่ทั่วไป(มันสำปะหลัง) หมู่ที่ ๙ ตำบลนาคำ เข้าร่วมอบรมเชื่อมโยงเวทีเชื่อมโยงศพก.แปลงใหญ่ และได้นำความรู้จากการอบรมมาใช้ทั้งแนวคิดการทำน้ำหมักจากมูลสุกรมาใช้ในแปลงมันสำปะหลัง การทำเกษตรผสมผสาน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว การเพาะเห็ดเกษตรที่ผ่านการอบรมจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอ

อุบลรัตน์ ได้รับความรู้เทคนิคในการตัดท่อนพันธุ์ให้มีการตัดตรง เสียบปลุกแบบตั้งตรง และตัดต้อออกจากท่อนพันธุ์ ครึ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดแผล โดยบริเวณที่เป็นแผลจำทำให้เกิดรากส่งผลให้เกิดหัวมันสำปะหลังที่ออกเยอะ และซ้อนทับกันเป็นชั้นๆคล้ายคอนโด

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีการจัดอบรมแก่เกษตรกร ให้ความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติและจัดหาท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่เป็นพันธุ์ต้านทานต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง และยังให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆนอกเหนือจากกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น กรมประมง เข้าร่วมโครงการภายใต้การดูแลของสำนักงานประมงอำเภออุบลรัตน์ กรมวิชาการเกษตร สถานีพัฒนาที่ดิน ตรวจบัญชีสหกรณ์ขอนแก่น

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ให้ความรู้กับเกษตรกรทั้งแบบกลุ่ม และเกษตรกรรายย่อย รายบุคคลที่มีปัญหาเรื่องการเกษตรต่างๆ และสนับสนุนให้ความร่วมมือกันทั้งหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจในการจัดอบรมใช้สถานที่ศูนย์เรียนรู้จัดอบรมให้ความรู้กับเกษตรกร และเป็นจุดศึกษาดูงาน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุบลรัตน์ ได้รับรางวัลการประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๖ ระดับชมเชย ภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาหาความรู้ เพื่อนำมาถ่ายทอดความรู้ต่อเกษตรกรในชุมชนเพื่อทำให้เกษตรกรนำความรู้ที่เราถ่ายทอดไปปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของตัวเอง ผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เกษตรกรต้นแบบ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านขุนด่าน
- เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)
- เป็นชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ได้เป็นกรรมการหมู่บ้าน และเป็นตัวแทนผู้นำในด้านการเกษตร เป็น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นผู้นำต่อต้านยาเสพติด เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ความร่วมมือกับชุมชนด้วยความเต็มใจ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำงานเพื่อชุมชนด้วยความยินดีและเต็มใจ กล้าได้ กล้าเสียในชุมชน ช่วยทุกอย่างเท่าที่ช่วยได้ ให้ทุกอย่างที่ได้ด้วยความเต็มใจ มีความเสียสละ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- นางรัฐดา คำสมหมาย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- นายหาญพล พลุกลาง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
- นางสาวศศิเกตุ ศิริรักษ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

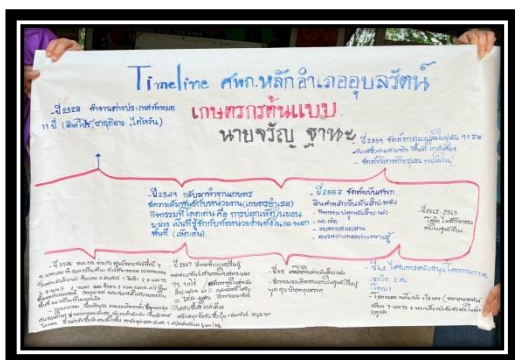
๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- timeline
- การเล่าเรื่อง (Storytelling)
- การสัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ภารกิจที่หลากหลายของประธานศูนย์เรียนรู้ ทำให้ไม่ต่อเนื่องในการเก็บข้อมูล
- การเดินทางเข้าไปเก็บข้อมูลภายในศูนย์เรียนรู้ในฤดูฝน ไม่สะดวก

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ ๒ บัญชีศูนย์เครือข่าย ของ ศพก.อำเภออุบลรัตน์

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้ง		เทคโนโลยีเด่น	เกษตรกรเจ้าของศูนย์เครือข่าย
		หมู่ที่	ตำบล		ชื่อ - สกุล
๑	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	๑๕	บ้านดง	การปลูกผักปลอดสารพิษ	นายสมคิด เพ็งลี
๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๖	บ้านดง	เกษตรแบบผสมผสาน	นายสมัย สายอ่อนตา
๓	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	๗	ทุ่งโป่ง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	นายสุมาตย์ คงกะเรียน
๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๙	บ้านดง	เศรษฐกิจพอเพียง	นายถาวร สรรสมบัติ
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๔	ศรีสุข สำราญ	ผักหวานป่า	นายประวัติ คำอินทร์
๖	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๔	ศรีสุข สำราญ	เศรษฐกิจพอเพียง	นายศรีทัศน์ สุศรีพ
๗	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๒	ศรีสุข สำราญ	การขยายพันธุ์พืชหญ้า แฝก	นายสุพจน์ พิมพ์สาร
๘	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๖	นาคำ	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ผสมผสาน	นางนิต หนูพวก
๙	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๑๓	โคกสูง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ผสมผสาน	นางสำราญ ทองโคตร
๑๐	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๔	ศรีสุข สำราญ	การเลี้ยงสัตว์	นายประจักษ์ วงษ์ผิน
๑๑	ศูนย์เรียนรู้ด้านแปรรูปปลา	๓	เขื่อน อุบล รัตน์	การแปรรูปผลิตภัณฑ์จาก ปลา	นางสมจิตร พงศ์จรัสณี
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๖	เขื่อน อุบล รัตน์	การผลิตข้าวคุณภาพ/ เกษตรผสมผสาน	นายจิรภัทร พรรคทิง
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๙	นาคำ	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ผสมผสาน	นายศุภชัย สีหาสุข
๑๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๙	โคกสูง	เศรษฐกิจพอเพียง/การ ปลูกผักปลอดสารพิษ	นายคำใส ทองโคตร
๑๕	ศูนย์เรียนรู้ด้านมาตรการผลิต ทางการเกษตร	๕	บ้านดง	ผักปลอดภัย	นายนรินทร์ ผิวม่วง

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้ง		เทคโนโลยีเด่น	เกษตรกรเจ้าของศูนย์ เครือข่าย
		หมู่ที่	ตำบล		ชื่อ - สกุล
๑๖	ศูนย์เรียนรู้ด้านมาตรการผลิต ทางการเกษตร	๑	บ้านดง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ผสมผสาน	นายนิวัติ สุระพล
๑๗	ศูนย์เรียนรู้มะพร้าว น้ำหอม ตำบลทุ่งโป่ง	๑	ทุ่งโป่ง	มะพร้าว น้ำหยดแทนการ ยกทรง	นายวิรัตน์ วงศ์สถิตย์
๑๘	ศูนย์การจัดการศัตรูพืชชุมชน บ้าน	๘	ทุ่งโป่ง	การผลิตสารชีวภัณฑ์	นางสาวปวีร์รักษ พล เยี่ยม
๑๙	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๙	โคกสูง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ผสมผสาน	นายหนูชัค ทองโคตร
๒๐	ศูนย์เรียนรู้การพัฒนา เศรษฐกิจแบบองค์รวมตาม การสืบสานแนวพระราชดำริ สู่ความยั่งยืน	๑	ทุ่งโป่ง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ผสมผสาน	นางทองเย็น หนองฝื่อ
๒๑	ศูนย์เรียนรู้กลุ่มเกษตรกรผู้ ปลูกมะม่วงตำบลบ้านดง	๗	บ้านดง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	นายบุญสี ศรีกุล

